

Titel: Udrag fra Indøvelse i Christendom

Citation: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K12", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K12*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Anne Mette Hansen; Johnny Kondrup, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2008 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-ic-kom-shoot-ic-2211.pdf> (tilgået 28. juli 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K12

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.
[Læs CC0-erklæringen](#)

◀ **den idelige Tale om verdenshistorisk Betragtning ... at Christendommen bliver en Udvikling indenfor ... Menneske-Slægten** : se fx H.L. Martensens afhandling »Rationalisme, Supranaturalisme og principium exclusi medii (I Anledning af H. H. Biskop Mynsters Afhandling herom i dette Tidsskrifts forrige Hefte)« i *Tidsskrift for Litteratur og Kritik*, udg. af F.C. Petersen, bd. 1, Kbh. 1839. Her skriver Martensen, s. 462f., om den spekulative teologis opfattelse, »at den nye Skabelse ikke blot er indtraadt for at gjenoprette et forstyrret [ødelagt] Forhold, eller for at bøde paa en Skade (...) men at tvertimod den hele Verdensudvikling kun er lagt an paa den anden Skabelse, der er Negationen af den første; og at altsaa Christi Aabenbarelse og det ved ham stiftede Samfundsliv indtræder som noget absolut Nødvendigt, som Noget der ikke blot ikke kunde udeblive, men er Universets Middelpunkt, og Formaal for den hele teleologiske [formålsbestemte] Verdensudvikling, hvortil alt Andet kun forholder sig som Middel- og Gjennemgangspunct. Den kan ogsaa udtrykkes paa denne Maade, at Creationen [skabelsen] kun er til for Incarnationens Skyld«. Og videre s. 463f.: »Men den Synskreds, der ved de her antydede bekjendte Betragtninger aabner sig – og det er netop denne Synskreds der i vor Tid er bleven videre, end nogensinde tilforn – fører til at see Christendommen som *immanent* Bestemmelse i Guds Væsen og den guddommelige Verdensorden. Det maa indrømmes og det maa høiligt urgeres [fremhæves, betones], at Christus ikke fremtræder 'efter Naturens Løb, at den nye Skabelse i Christus er det første Led i en ny Række, en ny umiddelbar Indgydelse af det guddommelige Liv i det menneskelige' [se nedenfor]. Christus er ikke Menneskeslægten *Product*, hans Indtrædelse i Historien er ikke *Resultatet* af Slægtens Udviklingsproces, skjøndt vel medieret ved denne. Men uagtet han saaledes vel kan siges at være *nedstegen* fra Himlen, og derved faaer en supranaturalistisk Character, maa man dog ligesaa meget fastholde, at Christus er den anden *Adam*, eller som Schleiermacher udtrykker det, at han er den nu først fuldendte Skabelse af *den menneskelige Natur*. Men herved sees han tillige at fremtræde af Menneskeverdenens egen Midte. Han erkjendes da paa eengang som den hellige Rod, der usynligt bærer den hele Menneskeslægt, der uden ham vilde gaae tilgrunde i sit creaturlige Intet, og tillige som Menneskeslægten reneste og ædleste Blomst. Ligesaa vel som man paa den ene Side maa fastholde Incarnationens *Factum*, ligesaa vel maa man erindre, at dette *Factum* har til sin Forudsætning den oprindeligt værende, *evige* Eenhed af den guddommelige og menneskelige Natur. Ligesaa vel som man maa lære den historiske Christus, ligesaa vel maa man fastholde Tanken om det ideale, universelle Gudmenneske, der i den historiske Christus har concentreret sig til *punctuel* Existents.« Den ny-rationalistiske og spekulative forståelse af Gud-Mennesket, fx repræsenteret af den ty. lutherske teolog D.F. Strauß, havde J.P. Mynster kritiseret i artiklen »Rationalisme. Supranaturalisme« i *Tidsskrift for Litteratur og Kritik*, nr. 1, Kbh. 1839, s. 249-268. Her refererer Mynster Strauß's forståelse, s. 253-255, og skriver s. 261f.: »dersom Christus, den absolut Syndfrie, Hellige og Salige, kunde fremtræde efter Naturens Løb, ved Menneskehedens naturlige Udviklings-Proces, da er Menneskenaturen ikke fordærvet, men da er den endnu, hvad den oprindeligen var, en reen Emanation eller Manifestation af Guddommen (...). Men hvis ikke, da er vor Frelse ikke ved nogen Menneskehedens Act, (...) og ligesom den første Skabelse ikke kunde ligge i nogen forhenværende Række, ikke kunde have hvad vi kalde Natursammenhæng – hvorvel vistnok [rigtignok] Sammenhæng med den guddommelige Natur – saaledes er ogsaa den nye Skabelse i Christus, skjøndt forberedet ved guddommelige Foranstaltninger, det første Led i en ny Række, en ny umiddelbar Indgydelse af det guddommelige Liv i det menneskelige.«

I trykt udgave: Bind 12 side 216 linje 29